

ЦРЖ Вх. № 131/22.08.2017г.

СТАНОВИЩЕ

на доц. Александър Шопов, д-р, катедра "ТАО"

относно: защита на дисертационен труд на Петър Иванов
Доганов на тема:

"Прецизното ориентиране като алтернатива за занимания по спорт във висшите училища"

за присъждане на образователна и научна степен "ДОКТОР" по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МФЛ), професионално направление 7.6. Спорт

Научен ръководител: проф. Валентин Гърков, доктор

Представеният ми за становище дисертационен труд е в обем от 115 страници, без приложенията, и отговаря на изискванията за полиграфично оформление на научни текстове. Авторът е проучил 56 литературни източника от които 26 на кирилица, 26 на латинеца и 4 интернет страници. Дисертационният труд е написан на литературен български език и е ползвана коректна специализираната терминология.

През последните години в световен мащаб се отделя все по-голямо значение на възможността за еднаква достъпност до всички сфери на обществения живот на хората в неравностойно положение. Свидетели сме на пара олимпийски игри и всевъзможни варианти на адаптирани спортни дисциплини за хора с увреждания. Спорта ориентиране също не прави изключение. Движението в природна среда на хора с увреждания предизвиква известни трудности по отношение степента на увреждане на участниците и реалността на класирането, затова се игнорира фактора скорост на придвижване и

се създава нов формат на тези състезания по ориентиране – **прецизно ориентиране.**

Акцентът на състезателния елемент в тази нова дисциплина е поставен не върху скоростта на предвижване, а върху „разчитането“ на топографската карта - прецизното и бързо вземане на решение за верния КЗ.

Това ни дава основание да определим, че избраната от докторанта тема на дисертацията “Прецизното ориентиране като алтернатива за занимания по спорт във висшите училища” е изключително актуална.

В структурно отношение дисертационният труд е представен в осем раздела – увод, четири глави, ползвана литература, терминологичен речник (към който няма препратки в дисертацията) и приложения. Работата е развита като експериментален труд, но по своето съдържание тя представлява теоретико-приложна разработка.

В първа глава, която е от 41 страници докторанта правилно започва с кратка история на спортното ориентиране, характеристика на прецизното ориентиране, състояние на спортната дейност във висшите училища и мотивите за занимания със спорт. Тук единствено е могло докторанта по-детайлно да разгледа състоянието на дисциплината „Спорт“ в софийските висши училища – УАСГ, СУ, ТУ И УНСС, където има сектор „Планинарство“, и където колегите ни специалисти биха могли да въведат и изпълняват дисциплината прецизно ориентиране в учебната програма. Като това щеше да бъде и една от препоръките в дисертацията.

Накрая е изведена работната хипотеза: **“Практикуването на занимания по прецизно ориентиране в часовете по спорт във висшите училища ще окаже положителен ефект върху студентите и без да предизвика изтощаващи физически**

натоварвания ще подобри техните топографски умения и ще се отрази добре върху мотивацията им за спортуване”. Така написана хипотезата звучи като извод, няма твърдение и като цяло я намирам за лошо дефинирана.

Във втора глава, в обем от 34 страници и 1 таблица и 25 фигури са представени основните характеристики на проведеното изследване – цел, задачи, методика и организация на изследването. Те са формулирани точно, изчерпателно и са взаимно обвързани.

“Съдържание и методическа последователност на обучителните единици по прецизно ориентиране” от стр. 60 до 80 са перфектно илюстрирани (с 25 фигури) и много добре разяснени.

Трета глава обхваща 27 страници и започва с анализ на резултатите от проведената анкета с 11 въпроса, която е поставена в приложение 6 (поради правописна грешка въпросите в приложението са 10 и това води до леко объркване).

Следва анализ на резултатите от 3.2 **„Психологическо анкетно проучване“** на стр.94. Тук прави впечатление, че на една страница текстово и само с една таблица е анализиран резултата от пет броя психологически въпросника. В същото време от стр. 96 започва анализа на 3.3 **„Измерване на пулсовата честота“**, където на 6 страници с една таблица и десет фигури е анализирано доста обстойно, изследване което е осъществено палпаторно за интервал от 30 сек. и не представлява особен интерес с резултати в диапазон от 71-88 уд/мин. на индивидуалните ПЧ и средна ПЧ 79-83 уд/мин. Това е и първият ми въпрос към докторанта – **защо?**

3.4 **„Тестване на техническите умения“** са анализирани коректно и нагледно в седем страници и 11 таблици.

Въз основа на всичко това докторанта е извел в четвърта глава изводи и препоръки, които отразяват адекватно получените от

проведеното изследване резултати. Единствено петата препоръка няма връзка с темата на дисертационния труд.

Имам към докторанта и още следните въпроси:

- Наистина ли може да се разглежда прецизното ориентиране, като средство против хиподинамията – какъвто е четвърти извод?

- „Максималният наклон за хора в инвалидни колички е 14% ....“. От къде е ползваната информация и преодолим ли е този наклон от хората с увреждания, защото „При маршрути, които надвишават тези лимити, трябва да има асистенти...“

Заклучение: Констатираме, че дисертационния труд на докторанта е оригинален и завършен продукт с определени научни приноси и отговаря напълно на изискванията подобна разработка.

Всички тези аргументи ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на докторанта Петър Иванов Доганов образователната и научна степен „Доктор“ и убедено гласувам „За“.

26.07.2017 г.

Изготвил становището:

/доц. Ал. Шопов д-р/

